

Категоризация на неприятеля *Grapholita packardii* за територията на Европейския съюз (ЕС)

Автор(и): гл.експерт Татяна Величкова, Дирекция "Оценка на риска по хранителната верига", ЦОРХВ

Дата: 27.08.2018 Брой: 8/2018

Панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) е извършил категоризация на неприятеля **плодов червей по черешите (*Grapholita packardii*)**.

***Grapholita packardii* е включен в приложение IIAI към Директива 2000/29/ЕО[1] на Съвета под синонима *Eparmonia packardii* и не е известно да се среща в ЕС като вредител, който представлява риск.**

Grapholita packardii е добре идентифициран поливолтинен[2] неприятел, полифаг[3], от разред Люспокрили (*Lepidoptera*), семейство Листозавивачки (*Tortricidae*). Вреди основно по череша (*Cerasus avium*) и боровинки (*Vaccinium corymbosum*), но се съобщава и за повреди по ябълки (*Malus domestica*), круши (*Pyrus communis*), сливи (*Prunus domestica*), дюли (*Cydonia oblonga*), вишни (*Prunus cerasus*), праскови (*Prunus persica*) и диви растения, като глог (*Crataegus*). Вреда нанасят ларвите, като се хранят с вътрешността на плодовете на боровинки, череша, праскови, сливи и глог. По

ябълките повредата е предимно по активно нарастващите издънки, има малко данни за повреди по плодовете. Нанесените повреди от ларвите, развалят качеството на плодовете, намаляват добива и пазарната им стойност.

Grapholita packardi е широко разпространен в САЩ, има ограничено разпространение в Канада и Мексико.

В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) за 2018 год. се съобщава, че ***Grapholita packardi* отсъства от ЕС**. Неприятелят е включен в приложение II, част А, раздел I на Директива 2000/29/ЕО, като вредител, за който няма данни, да се среща в общността, и въвеждането и разпространението му е забранено във всички държави-членки, в случай че се намира върху растения от род *Cydonia*, *Malus*, *Prunus* и *Pyrus*, с изключение на семена с произход от неевропейски страни.

Неприятелят потенциално би могъл да навлезе на територията на ЕС, чрез растенията гостоприемници, като растения за засаждане или чрез плодове, произхождащи от страните с установена зараза.

Растенията гостоприемници на *Grapholita packardi* (културни и диворастящи) са широко разпространени в ЕС и като се има предвид климатичните сходства между Северна Америка и Европа, се предполага, че ако неприятелят навлезе в ЕС има потенциал да се установи и разпространи на територията му, и да повлияе на добивите на гостоприемниците.

Мерки и методи за контрол.

Съществуващите фитосанитарни мерки регулиращи *Grapholita packardi* за растения от род *Cydonia*, *Malus*, *Prunus*, *Pyrus* и *Crateagus*, могат да бъдат приложени и за другите растения гостоприемници (културни и диворастящи) на неприятеля.

Методите за контролиране на *Grapholita packardi* са:

- **Агротехнически контрол:**

Чрез провеждане на резитби и обработки на почвата между редовете в насажденията се свеждат до минимум местообитанията където презимуват ларвите на неприятеля (след резитбите клоните се изнасят и унищожават, а с обработките в междуредията се унищожават плевелите и растителните остатъци около растенията); още при беритбата на плодовете заразените плодове се обират отделно и се унищожават; за запазване на естествените врагове на неприятеля се използват продукти за растителна защита (ПРЗ), които са селективни по отношение на тях.

- **Биологичен контрол:**

Има няколко паразитиращи оси и мухи от сем. *Trichogrammatidae*, *Ichneumonidae* и *Braconidae*, които атакуват яйцата или ларвите на *Grapholita packardi*. Чрез избиране на инсектициди, с по-ниска токсичност към тези паразитоиди (като *Bacillus thuringiensis*), ще се повиши ефективността на биологичния контрол.

- **Химичен контрол:**

Чрез химичното третиране на ябълковият плодов червей (*Cydia pomonella*), ябълковият червей (*Rhagoletis pomonella*) и другите северноамерикански *Rhagoletis spp.* се извършва контрол и на *Grapholita packardi*. Неприятелят може да бъде управляван с внимателен мониторинг и с подходящи инсектициди. Използването на феромонові уловки за мониторинг на възрастните и историята на

пораженията в областта са инструменти, които определят дали и кога да се извършва третиране с ПРЗ. Най-точният начин за определяне на момента за пръскане, е констатиране начало на яйцеснасяне по време на развитието на плодовете.

Несигурност

Въпреки че има несигурност, относно това, кои са дивите гостоприемници от сем. *Rosaceae* и *Ericaceae* и икономическото въздействие, което би произтекло от това, ако *Grapholita packardi* се установи в рамките на ЕС, несигурността не е достатъчна, за да повдигне съмнение дали *Grapholita packardi* отговаря на критериите, необходими за това да бъде считан за карантинен вредител в Съюза.

Заклучение

Grapholita packardi отговаря на всички критерии, оценени от EFSA, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС. Тъй като не е известно неприятелят да се среща на територията на ЕС, той не отговаря на критериите, оценявани от EFSA, за регулиран не-карантинен вредител на Съюза.

Значение за България

Към този момент вредителят не присъства на територията на ЕС и поради това е включен в приложение IIAI към Директива 2000/29/ЕО, като вредител, който представлява риск. Предвид икономическото значение на повредите, причинени от *Grapholita packardi*, в България стриктно се спазват фитосанитарните мерки за контрол.

Източник:

Pest categorisation of *Grapholita packardi* -
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5304>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

[1] Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността.

[2] Поливолтинен вид – вид, който развива няколко поколения годишно

[3] Полифаг – Неприятел изхранващ се с голям брой растения